

**ДО 75-РІЧЧЯ АКАДЕМІКА НАН УКРАЇНИ
АНАТОЛІЯ АНДРІЙОВИЧА ЩЕРБИ**

Академік НАН України, доктор технічних наук, професор, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки та премії НАН України ім. В.М. Хрущова, Анатолій Андрійович Щерба народився 3 липня 1950 року. У 1972 р. закінчив Київський державний університет ім. Т.Г. Шевченка (радіофізичний факультет) і отримав кваліфікацію "радіофізика" (квантова електроніка). Після закінчення університету був направлений у Київський НДІ "Квант", де працював у 1972–1975 рр. на посаді інженера. В 1975 р. вступив до очної аспірантури Інституту електродинаміки НАН України за спеціальністю 05.09.05 – теоретична електротехніка (наук. керівник чл.-кор. НАН України О.М. Мілях). У 1978 р. закінчив аспірантуру і залишився працювати в ІЕД НАН України, де пройшов шлях від молодшого наукового співробітника до завідувача відділу електроживлення технологічних систем.

Дисертацію на здобуття наукового ступеню кандидата технічних наук А.А.Щерба захистив у 1984 р., звання старшого наукового співробітника йому було присвоєно 1989 р., докторську дисертацію захистив у 1993 р., а в 2005 р. йому присвоєно звання професора. В 2003 р. був обраний членом-кореспондентом НАН України, а в 2024 р. – академіком НАН України.

Анатолій Андрійович Щерба є відомим вченим у галузі електроенергетики, наукові інтереси якого спрямовано на вирішення найбільш важливих проблем об'єднаної енергетичної системи України, зокрема на підвищення її надійності та безпеки в сучасних воєнних умовах експлуатації і відновлення таких відповідальних об'єктів, як високовольтні кабельні і розподільчі самоутримні ізольовані лінії електропередачі. Особливу увагу він приділяє підвищенню стійкості вітчизняних кабельних систем до критичних електромагнітних, променевих і термомеханічних процесів на енергооб'єктах атомних, теплових, вітро- і сонячних електростанцій та зменшенню термінів їхнього відновлення після значних аварій і руйнацій.

Щерба А.А. розробив наукові засади створення в Україні (на заводі "Південкабель", м. Харків) одного з найбільш ефективних в Європі комплексів серійного виробництва і міжнародної сертифікації інноваційної кабельно-провідникової продукції світового рівня зі зшитого поліетиленовою ізоляцією на напругу до 400 кВ. Впровадження цієї продукції вирішило проблему стратегічного переоснащення всіх енергетичних галузей України, включаючи теплові, атомні, сонячні та вітроелектростанції, важке електромашинобудування, гірничодобувну промисловість і електротранспорт.

В останні воєнні роки Щерба А.А. отримав і впровадив науково-технологічні результати, які забезпечили вирішення важливої стратегічної проблеми України з термінового імпортозаміщення надгнучких багатожильних ізольованих мідних електропроводів, стійких до потужних високочастотних вібрацій, імпульсних ударів та різко змінних температур і тисків, які виникають у бортових електромережах рухомих об'єктів воєнного призначення, зокрема бронетранспортерів і літаків. Розвитку отриманих результатів і використанню їх у серійному виробництві інноваційної вітчизняної кабельно-провідникової продукції світового рівня сприяло створення А.А.Щербою відомої наукової школи з електродинаміки взаємодії електричних полів з нелінійними і гетерогенними середовищами енергетичних об'єктів, для якої він підготував 12 докторів і 18 кандидатів технічних наук.

Результати наукових досліджень Щерби А.А. відображені в 514 наукових публікаціях: 13 монографіях, 411 наукових статтях, 44 винаходах, 6 керівних технічних матеріалах з будівництва, випробування і експлуатації кабельних ЛЕП, 40 навчальних посібниках для студентів ЗВО.

Анатолій Андрійович Щерба успішно поєднує наукову, педагогічну та громадську діяльність. З 2003 р. по 2015р. (два можливих терміни) очолював кафедру теоретичної електротехніки в НТУ України "КПІ ім. Ігоря Сікорського". І в теперішній час А.А.Щерба є професором кафедри та продовжує викладати студентам навчальні курси "Енергетична електроніка", "Теоретична електротехніка", "Електротехнічні пристрої та електротехнологічні установки", "Електротехнічні установки для електротехнологій".

Сьогодні А.А. Щерба є:

- керівником узагальнюючої робочої групи НАН України з формування тематик фундаментальних і прикладних досліджень з тематичного напрямку "Ефективність, надійність та безпека енергетики";

- представником НАН України в Міністерстві з питань стратегічних галузей промисловості України і членом комісії зі стратегічного розвитку виробництва кабельно-провідникової продукції до 2030 року;

- головою технічного комітету ТК № 131 "Електроізоляційна та кабельна техніка" при Держстандарті України;

- членом спеціалізованих Вчених рад із захисту докторських дисертацій (при ІЕД НАН України та НТУ "Дніпровська політехніка"), членом Вченої ради ІЕД НАН України, гарантом освітньо-наукової програми "Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка" для аспірантів ІЕД НАН України, членом редколегій журналів "Технічна електродинаміка" і "Праці ІЕД НАН України".

Наукова, педагогічна та громадська діяльність А.А.Щерби відзначена державними преміями і нагородами: державною премією України в галузі науки і техніки (1998 р.), премією НАН України ім. В.М. Хрущова (2010 р.), Почесними грамотами Верховної ради України (2009 р.) і Міністерства освіти і науки України (2008 р.), Відзнакою НАН України "За наукові досягнення" (2024 р.). В цьому році Президією НАН України за результатами конкурсу 2024 року А.А. Щербі було присуджено Золоту медаль імені Б.С. Патона НАН України за створення технологій виготовлення інноваційної кабельно-провідникової продукції зі структурно зшитою поліетиленовою ізоляцією та розроблення і впровадження методів підвищення її надійності й безпеки у воєнних умовах.

Колектив Інституту електродинаміки НАН України, учні та друзі щиро вітають Анатолія Андрійовича з ювілеєм, бажають міцного здоров'я, щастя, успіхів та насаги задля здійснення всіх творчих планів щодо розвитку вітчизняної науки, зміцнення і процвітання України..

Редакційна колегія журналу «Технічна електродинаміка» приєднується до цих щирих побажань.